

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Markanvändningen i Sverige – Bebyggelsestruktur och byggnader

Ämnesområde

Miljö

Statistikområde

Markanvändning

Produktkod

MI0803

Referenstid

2022

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån, SCB
Kontaktinformation	Jerker Moström Linus Rispling Enheten Samhällsbyggnad och turism
E-post	mark.vatten.gis@scb.se
Telefon	010 479 40 00 (växel)

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning.....	5
2.4.3	Bortfallsuppföljning.....	5
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	6
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen	6
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden.....	6
2.6.3	Granskning av makrodata	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	6
2.7.1	Principer och antaganden	6
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande	7
3.1	Kvantitativ information.....	7
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	7

1 Statistikens sammanhang

Statistiken om bebyggelsestruktur och byggnader utgör en del av den samlade statistiken som beskriver markanvändningen i Sverige. Uppgifterna är officiell statistik inom ämnesområdet Miljö; Markanvändningen i Sverige.

Statistiken avser att beskriva byggnadsbeståndet i landet. Det primära syftet med statistiken var ursprungligen att ta fram underlag för att beräkna bebyggelsens areella fotavtryck, det vill säga den markyta som upptas av olika typer av byggnader. Med tiden har statistiken kommit att användas i ett bredare syfte. Den är efterfrågad och använd i många olika sammanhang som rör utredningar, analys eller fysisk planering.

Statistiken om byggnader utgör ett viktigt komplement till statistikområdet *Boende, byggande och bebyggelse* som i huvudsak fokuserar på bostäder, hyror och fastighetsstatistik.

Utvecklingen över tid är en viktig faktor i statistikens användning. Tidigare skedde redovisningen av statistiken med femårsintervall. På grund av stor efterfrågan på uppgifterna redovisar SCB från och med referensåret 2022 statistiken årligen.

Statistiken finns även dokumenterad i en kvalitetsdeklaration som finns tillgänglig på SCB:s produktsida för *Markanvändningen i Sverige*¹.

Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Det har inte påverkat statistikens kvalitet inom produkt MI0803 Markanvändningen i Sverige - bebyggelsestruktur och byggnader.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

Centrala målstorheter i undersökningen är antal *byggnader* och *byggnadsyta* redovisat efter byggnadsändamål och ålder.

2.2 Ramförfarande

Lantmäteriet samlar löpande in uppgifter om byggnader i Sverige. Uppgifterna sammanställs och lagras dels i Fastighetsregistrets byggnadsdel (registeruppgifter), dels i Lantmäteriets geografiska grunddata (byggnadernas polygongeometri).

¹ <https://www.scb.se/mi0803>

SCB hämtar veckovis in uppgifter från Lantmäteriets fastighetsregister och skapar ett eget statistikregister (fastighetsregistret). På motsvarande sätt hämtar SCB även in uppgifter om byggnadernas geometri och skapar en kopia av informationen för statistikproduktion. Byggnadsobjekten i Fastighetsregistrets byggnadsdel och Lantmäteriets geografiska grunddata kan länkas samman via en unik identitet.

Statistikregistren innehåller bland annat observationsobjekten *registerbyggnad*. I statistiken redovisas uppgifter för observationsobjekten *registerbyggnad*.

Ramen för *byggnader* utgörs av registerbyggnader i Sverige. Observationsobjekten utgörs av poster i fastighetsregistrets byggnadsdel där varje post motsvarar en *registerbyggnad*. Ramen för byggnadsyta utgörs av registerbyggnadernas markyta som härleds genom arealberäkning av byggnadsgeometrin. Observationsobjekten utgörs av poster i Lantmäteriets geografiska grunddata där varje post har en härledd uppgift om byggnadsytan för varje *registerbyggnad*.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i undersökningen.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Lantmäteriet samlar löpande in uppgifter om byggnader i Sverige. Primärt sker insamlingen av data genom kommunernas registrering, men Lantmäteriet registrerar också själva byggnader via återkommande flygbildstolkning i områden som inte täcks av kommunernas ansvar.

En byggnad registreras normalt sett av kommunerna i samband med att byggnaden är uppförd och slutbesiktigad. För varje byggnad anges en rad variabler så som byggnadstyp och ändamål men även nybyggnadsår samt geografiskt läge, både i form av en byggnadskoordinat samt en byggnadsgeometri. En fullständig beskrivning av grundläggande regelverk för byggnadsinformation finns i Lantmäteriets handbok². Här finns även beskrivningar av de variabler som ska anges, såsom byggnadsändamål, samt hur dessa definieras.

SCB gör ingen egen kompletterande datainsamling utan använder de koder och definitioner som registreras av Lantmäteriet.

² https://www.lantmateriet.se/globalassets/om-lantmateriet/var-samverkan-med-andra/byggnad-adress-lagenhet-och-topografi/handbok_byggnad.pdf

Uppgifterna sammanställs och lagras dels i Fastighetsregistrets byggnadsdel (registeruppgifter), dels i Lantmäteriets geografiska grunddata (byggnadernas polygongeometri).

SCB hämtar veckovis in uppgifter från Lantmäteriets fastighetsregister och skapar ett eget statistikregister (fastighetsregistret). På motsvarande sätt hämtar SCB även in uppgifter om byggnadernas geometri och skapar en kopia av informationen för statistikproduktion. Byggnadsobjekten i Fastighetsregistrets byggnadsdel och Lantmäteriets geografiska grunddata kan länkas samman via en unik identitet.

2.4.2 Mätning

Undersökningen är helt baserad på registerdata i kombination med geografiska data. Se även kvalitetsdeklaration för undersökningen, <https://www.scb.se/mi0803>.

Bearbetningar och beräkningar görs helt i SQL-server.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Eftersom statistiken baseras på uppgifter som finns tillgängliga i undersökningens ramar, så förekommer inget objektsbortfall i egentlig mening.

Det är dock känt att registerbyggnader i vissa fall saknas i registret eller att registerbyggnader är felkodade med avseende på ändamål. Det är då fråga om ett partiellt bortfall. Ingen systematisk bortfallsuppföljning görs. SCB rapporterar dock löpande fel till Lantmäteriet som upptäcks i byggnadsinformationen. Rättningar över tid bidrar till minskat partiellt bortfall. Omfattningen av det partiella bortfallet bedöms ha betydelse på det statistiska resultatet. Framförallt på tidigare utdrag ur Fastighetsregistrets byggnadsdel (2011-2015). Med åren har kvaliteten gradvis förbättrats. SCB har därför vidtagit kvalitetshöjande åtgärder för att förbättra statistiken retroaktivt. Se beskrivning i kvalitetsdeklaration för undersökningen, <https://www.scb.se/mi0803>.

Kvalitetsfrågor rörande registeruppgifter hämtade från SCB hanteras internt på SCB.

2.5 Bearbetningar

Värdena beräknas var för sig för riket, län, kommun och demografiska statistikområden (DeSO).

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

Granskning av registren som ligger till grund för statistiken om bebyggelsestruktur och byggnader sker i flera led, först på Lantmäteriet, sedan i framställningen av registren på SCB.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

Beredning och registrering av data hos Lantmäteriet. Där genomförs vissa maskinella kontroller för att säkerställa att informationen registreras korrekt. När uppgifterna aviserats till SCB granskas de översiktligt på mikronivå.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning av makrodata utgår från SCB:s allmänna checklista för outputgranskning. För den här statistiken är det aktuellt med kontroll av att:

- Delmängder summerar till totaler
- Statistikvärden är rimliga i förhållande till tidigare publicerade uppgifter

Eventuella avvikelser dokumenteras.

2.6.4 Granskning av redovisning

Innan redovisning sker görs en så kallad slutgranskning, som utgår från SCB:s allmänna checklista för det momentet. För den här statistiken är det aktuellt med kontroll av:

- Fotnoter till tabellen granskas
- Diverse övrigt inför publicering av officiell statistik, specifikt för SCB:s publiceringsverktyg och policys för granskning.

2.7 Skattningsförfarande

Statistiken bygger på uppgifter från administrativa register.

Utgångspunkten för skattningsförfarandet är att datamaterialen är näst intill heltäckande vilket ska möjliggöra totalräkning av statistiken.

2.7.1 Principer och antaganden

Endast ett antagande tillämpas i framtagande av statistiken som gäller byggår på bostadsbyggnader. Vissa bostadsbyggnader saknar byggår i Fastighetsregistrets byggnadsdel. För att förbättra täckningen av byggår på bostadsbyggnader imputerar SCB byggår med hjälp av fastighetstaxeringsregistret.

Byggnadsår är en egenskap som i fastighetstaxeringen sätts på värderingsenhetsnivå. En värderingsenhet motsvarar oftast en

byggnad men så behöver inte alltid vara fallet. Om det t.ex. finns flera likvärdiga byggnader byggda samma år kan dessa tillsammans utgöra en värderingsenhet. När det finns flera värderingsenheter, med olika byggnadsår, på en taxeringsenhet tillhörande en fastighet går det inte att säga vilken byggnad som tillhör vilken värderingsenhet. Här väljs då byggnadsåret för den värderingsenhet som har störst bostadsyta, enligt antagandet att flest antal lägenheter på den fastigheten då får rätt byggnadsår.

Imputeringen av byggnadsår påverkar knappt 300 000 bostadsbyggnader.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Inga skattningar av målstorheter görs utan består endast av summeringar av antal byggnader/area byggnadsyta.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Ingen skattning av tillförlitligheten görs.

2.7.4 Röjandekontroll

Statistiken innehåller inga känsliga uppgifter om personer, företag eller annat. SCB har därför gjort bedömningen att inga skyddsmetoder behövs.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Bearbetningar av och beräkningar utförs i SQL-server.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Statistiken stämmer väl överens med den tabellplan som upprättades innan produktionens start. Inga avvikelser har gjorts.